

20. jun. Studenci pri Mariboru, Koračice, Reichenburg, Vitanje; 22. jun. sv. Juri pri Celju, Sevnica, Šoštanj, sv. Anton v Slov. goricah.

Dopisi.

Iz Žavca. (Volilni shod) katerega so 26. maja sklicali gg. dr. Vošnjak, dr. Dominkuš in dr. Jos. Srnc je za bralce „Slov. Gosp.“ celjskega volilnega okraja tolike važnosti, da radi ustrežemo željam gospodov poslancev in priobčimo poročilo o njem. Prišlo pa je nad 200 vrlih narodnih volilcev, večidel kmetijskih posestnikov ne samo iz Žavca in okolice, ampak iz cele savinjske doline, iz Vranskega, Šoštanja, Nove cerkve, Vojnika, Laškega itd. Da ne bi bilo celo noč in dopoldne deževalo, še več bi se jih pripeljalo, a zaradi silnega dežja niso mogli od doma. Volilci so se zbirali na vrtu g. Hausenbichlerja, kjer je prostor za shod bil pripravljen. Za cesarskega komisarja je bil sam g. c. k. okrajni glavar Haas iz Celja. Ob treh popoldne se začne zborovanje. Državni poslanec g. dr. Vošnjak pozdravlja došle volilce in nasvetuje za predsednika g. Ivana Žužo, rudarskega posestnika in bivšega deželnega poslanca, čemu zbor per acclamationem pritrdi. G. Žuža izreka v imenu volilcev zahvalo slovenskim poslancem, da so ravno zdaj ta shod sklicali, ko se imamo bati odločilnih sklepov v notranjej in vnanjej avstrijske politiki, sklepov, po katerih bi se nam spet nova bremena naložila. Potem daje besedo g. dr. Dominkušu, da poroča o delovanju v deželnem zboru štajarskem. G. dr. Dominkuš: „Čestita gospoda, dragi volilci! Uže dvakrat ste mi svojo častno zaupanje izkazali in me za svojega poslanca v štajarski deželni zbor izvolili. Mislim, da more vsak, ki je moje in drugih slovenskih poslancev delovanje v deželnem zboru opazoval, nam priznati, da smo si prizadevali, ustrezati željam, koristim in potrebam svojih kmetijskih volilcev, drugega nij nobeden iskal, nobeden želel. Žalibog pa v Gradcu nič nismo mogli doseči. Neugodne razmere so Vam znane. Vi veste, da je tam samo 5—7 slovenskih poslancev mej 56 do 58 nemškimi, akoravno biva na Štajarskem 400.000 Slovencev poleg 600.000 Nemcev. Da se pa s petimi ali sedmimi glasovi proti takej večini nič ne more opraviti, to vsak lahko sam izpozna. Kljub temu smo se slovenski poslanci pri vsakej priliki za naše narodne pravice borili. Vodilo nas je namreč prepričanje, da je, bodi si v duševnem, bodi si v gospodarstvenem obziru, vsakemu ljudstvu le na narodnej podlagi napredovati mogoče. Omenjati vendar moram, da pri vprašanju o narodnosti nikoli nič prenapetega nismo zahtevali. Vsak pameten človek pozna, kako koristno je več jezikov znati, posebno potrebno pa je pri naših razmerah učenje nemškega jezika. Slovenščina pa mora biti za Slovence v ljudskih šolah

podlaga vsemu poduku — tako terja narava, zdrava pamet, iskušnje in izgledi vseh izobraženih narodov. Iz tega gotovo zmernega in praktičnega stališča smo terjali, da se § 19. osnovnih zakonov glede rabe slovenskega jezika po šolah in uradnih djanjih izvršuje, in da se odpravijo najhujše krivici v deželnem volilnem redu. Ali mislite, da smo v tem obziru kaj opraviti mogli? Niti trohice. Nemška tako imenovana „liberalna“ večina je vse naše pritožbe, želje in nasvete brezobzirno zavrgla. V izgled, kako misli večina našega deželnega zbora o ravnopravnosti narodov, navajam samo sklep, katerega je najpred bivši šolski inšpektor Vrečko, in pozneje vlada sama nasvetovala: da je francoski jezik na realkah vsem učencem zapovedan, obligaten predmed, slovenščina pa tudi za Slovence nij zapovedana, temuč kakor angleško, na prosto voljo dan predmet! Jednako zastoj smo se slovenski poslanci upirali sklepu nemške večine, po katerem se je prejšnje imenovanje učiteljev okrajnim šolskim svetom vzelo, in ta važna pravica v tuje roke graškega deželnega šolskega sveta položila. Sploh smo se slovenski poslanci popolnem prepričati morali, da štajarski deželni zbor, vsaj kakor je zdaj sestavljen, našim narodnim zahtevam nikoli pravičen ne bode. Neizmerno važne so za celo prebivalstvo, posebno za kmete, gospodarstvene reči. Zategadelj smo te posebno pazljivo obravnavali. V teh nam kažejo štatistične številke grozen gospodarstveni propad, v katerega je zašlo našo prebivalstvo. V pojasnenje navajam nekaj števil. Intabulirani dolgovi so se pomnožili v avstrijskih deželah leta 1868 do 1876, za 638 milijonov. Od tega pride na Štajersko okoli 83 milj., in na kmetijska posestva nekaj več ko polovica. V letu 1867 so znašali stroški celega cesarstva okoli 300 milj. Po upeljanem dualizmu pa so nemški ministri na Dunaji in ogerski v Budimpešti, vsak za eno polovico države, gospodariti začeli. Magjari imajo zdaj blizu 300 milj. stroškov, mi pa potrebujemo zdaj 405 milijonov. Torej mi sami 105 milj. več ko popred celo cesarstvo. Državni dolg pa se je samo lani pri nas za 122, pri Magjarih za 105 milj. pomnožil. Deželni stroški za Štajersko pa so narastli od 1871 leta do letos od 2,500.000 na 3,800.000 goldinarjev. Kaj čuda, če se število eksekutivnih dražb zmirom pomnožuje, cena posestev pada, in zaostali davki grozno naraščajo, ter na nekaterih krajih spodnjega Štajerja celo čez 40% predpisanih dosegajo. Zategadelj smo se mi slovenski poslanci zmirom, trudili za večjo varčnost, smo se dokler smo mogli, borili zoper nalaganja novih davkov in doklad, ter se upirali zoper nesrečni in predragi dualizem v državi in administraciji. Več kakor smo mislili, nam je iskušnja zadnjih let dokazala, da smo prav imeli, ko smo Vas pred osmimi leti svarili pred načeli vladajoče ustavoverne stranke, katera je v tem času vso oblast v rokah imela, in je

zategadelj za gospodarstveni propad cesarstva in dežel odgovorna. Upam, da Vam ne bode žal, da svojih poslancev niste iz tiste stranke vzeli.“ Govor je bil z občinim odobrenjem od vseh strani sprejet.

(Konec prih.)

Od sv. Ilja v Slov. goricah. (Letina — obešenec — ubojstvo.) Letina je pri nas silno lepa. Ozimine in jarine, vinogradi in tudi sadje, vse lepo kaže. Vse nam obeta obilno žetev in pridelka, samo, da bi nas ljubi Bog strašne toče obvaroval. — V torek 4. t. m. zjutraj so našli Franc Fleischaker-ja v hramu obešenega. Ali ga je kdo obesil ali je sam to storil, to Bog vé. Dostikrat se je tožil svojim prijateljem, da si še jesti prav ne upa, da bi kje jedila zastrupena ne bila. — V noči od 8—9 t. m. so ubili Dobrenski ponočnjaki viničarja And. Mažeka na Dobrenu. Imel je samo eden udarec ravno k sencu. Govori se, da ga je udaril sin Dobrenskega župana. Res strašne reči se godijo tukaj pri nas. Mladina postaja vedno hudobniša!

Iz Velenja. (Samomor — rogovilež.) Kamor človek brez vere naposled pride, kaže naslednji dogodjaj, kterega smo v preteklem tednu tukaj doživeli. V grajšini na Gorici so našli v nedeljo jutro obešenega hlapca. Samomorilec uže dolgo časa ni več v cerkev dohajal, zaklel je pa skoraj pri vsaki besedi tako grozno, da so ljudje se bali ga. Vkljub temu življenju in takej nesrečnej smrti, je pa hotel vendar grajšak župnika siliti, da bi bil nesrečnež pokopan z svemi obredi, kakor je to navada pri pogrebu poštenih katoliških kristijanov. Seveda mu je ta nameravana demonstracija spodletela. Dobro je, dostikrat tudi potrebno, da se napake prebivalstva ali osebja očitno grajajo. Hudobno in nesramno je pa, če izmišljene reči kdo javnosti podaja. Uže več mesecev se nahajajo v „Gosp.“ dopisi iz „Šaleške doline“, iz „Šmartina“, iz „Velenja“ pisani od neke osebe, ktera sedaj tega, sedaj unega brez svega uzroka napada. Človek je „privandral“ iz Trsta, Velenjčani so mu pomagali, da je zamogel živeti, in da ga sodnija ni djala na boben. Sedaj pa v zahvalo za prejete dobrote tukaj rogovili, ter nemir in laži seje med poštene prebivalce. Ker uže dolgo drugod kje službe prosi, želimo, da mu jo Bog nakloni kmalu. Vsi mu želimo: radostno potovanje! J. S.

Od sv. Tomaža nad Veliko nedeljo. V listu „Slov. Gosp.“ št. 22. smo bili Tomaževčani hudo zdelani. Dopisnik je letino, ki je še v božjem varstvu, dobro zadel, ali konečno razpravlja take reči, da jih prinesiti ne moremo. Zakaj bi se slabosti, kojih gospodarji niso vselej sami krivi, križem sveta raznašale. Dolžni smo vsi, skoraj tudi najboljši gospodarji, pa da bi bili oderuhi, tega si Tomaževčani ne damo radi oponašati. Kolikor mi je znano, dopisnika nikdo ni odrl in ga tudi nima pri čem. Tukaj so pridni gospodarji in delavci, ki si pošteno kruh služijo, akoravno v tako slabih časih nekterega hudo vije. Da ljudje obrajtajo „Slov. Gosp.“ je gotovo znamenje to, ker

na našo pošto vsak teden blizu 40 listov pride, ki jih Tomaževski posestniki beró. Zato pa dopisniki naj opazno pišejo in nikogar brez potrebe ne žalijo!

Franc Škerlec.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Grof Andrássy in baron Haymerle, do sedaj cesarjev poslanik pri italijanskem kralju, sta se 11. jun. odpeljala v Berlin na kongres. Ondi se bo kmalu odločilo, ali bo mir ali vojska. Ravno sedaj se je raznesla novica, da bo kmalu 100.000 vojakov pod orožje pozvanih, a nihče še ne vé: proti komu? Tudi naše vojne brodogve je za boj pripravljeno, namreč 10 močnih železnih oklopnih in 5 lesenih parobrodov; skup štejejo 161 težkih kanonov. Na Edeljskem delajo urno šance ob prelazih v Rumunijo. Novine dunajske trdijo, da bo avstrijska vojska Črnogorcem vzela pomorsko mesto Antibar, katero so ti po krvavem boju Turkom izvili; Črnogorci bodo se bržčas branili. — Nova nagodba z Ogersko obvelja 1. julija na 10 let. Stroški za vojno, potem za ministerstvo zunanjih zadev, sploh skupni stroški so za letos nastavljeni na 109 milijonov, od teh morajo 95 milijonov pokriti davkeplačilci tako, da ogerske dežele doplačajo samo 28 milijonov mi pa 67. In vendar „komandirajo“ povsod Magjari. Delegacije so letošnje zborovanje sklenole; preden so razišle, so dovolile za 10 baterij z jahačimi kanonirji 175.000 fl. za konje stotnikom pri pešcih 83.000 fl. in 114.000 za rezervne kanonirje, kojih se bo 15.000 mož več, kakor druga leta, sklicalo k vojaškim vajam. Državni zbor pa bo še do 20. junija zboroval. Pretečeni teden je dovolil od ministra Andrássyja zahtevanih 60 milijonov za vojne priprave; tudi je sprejel vse postavke, ki zadevajo novo nagodbo s Ogersko, celó tisto, katerej so se posebno mestni prebivalci najbolj upirali, namreč postavbo, po kateri se bo kolnina pri 100 kilo kave zavolj Magjarov od 16 fl. povišala do 24 fl. in tako ta živež podražal. Zoper njo so glasili skoro vsi štajerski poslanci; mariborski dr. Duhač pa še niti navzoč ni bil. Mariborčani se lahko zahvalijo za tako zastopanje njihovih koristij. Zakaj se neki dr. Duhač da voliti, če pa v tako važnih zadevah neče na Dunaj iti sedet? Po Dunaju se govori, da bo sedanje ministerstvo odstopilo po dokončani nagodbi z Ogersko. — Sviti cesar se preselijo še ta mesec v grad Laksenburg in so baje namenjeni mesenca avgusta obiskati svetovno razstavo v Parizu. — Na Ogerskem se stranke močno pripravljajo na bližnje volitve; borba bo silna, pravijo, da bo stranka ministra Tiszaja propala. Blizu Broda na Savi so Turki vdrlí na Hrvatsko in 12 ljudi oropali.

Vnanje države. Ruska cesarica je nevarno zbolela, prvi minister stari knez Gorčakov pa je zopet toliko zdrav, da je zamogel h kongresu v